

C-182/24. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. március 5.

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal judiciaire de Paris (párizsi elsőfokú bíróság,
Franciaország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2024. február 8.

Felperesek:

RB és társai, mint Claude Chabrol jogutódjai

RZ és társai, mint Paul Gégauff jogutódjai

Alperesek:

Brinter Company Ltd. társaság

Artedis társaság

BS

MW

Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD)

Société des auteurs compositeurs et éditeurs de musique (SACEM)

és társai

1. A jogvita tárgya és adatai:

- 1 Claude Chabrol 1967 és 1974 között mintegy tíz filmet készített, ezek közül ötöt Paul Gégauff-fal közösen, aki a párbeszédet, a forgatókönyvet, illetve az adaptációt írta.

- 2 Az 1990. június 8-i megállapodásokkal e filmek felhasználási jogait átruházták a BS által képviselt Brinter Company Ltd társaságra, amely pedig a filmek egy részének felhasználási jogát harmadik személyekre ruházta át.
- 3 Ezek a szerződések, amelyeket eredetileg „30 évre” kötöttek, 11 film esetében még mindig hatályban vannak.
- 4 2019. július 11-én Claude Chabrol és Paul Gégauff örökösei pert indítottak többek között a Brinter Company Ltd ellen a Claude Chabrol által rendezett 14 filmre vonatkozó szerzői jogok bitorlása miatt, amelyek közül 5 film társszerzője Paul Gégauff volt.
- 5 A felperesek lényegében azt kifogásolják, hogy a filmeket nem vagy csak középszerűen hasznosították, azt állítják, hogy bizonyos szerződések lejártak, a többieket a teljesítés elmaradása vagy hibás teljesítés miatt megszüntették, és kártérítést kérnek szerződéses kötelezettségzegések, bitorlás és a negatívok és a filmeket rögzítő hordozók kedvezőtlen megőrzési és helyreállítási körülményei folytán a művek integritásához fűződő személyhez fűződő joguk megsértése miatt.
- 6 Az alperesek elfogadhatatlansági kifogást emeltek arra hivatkozva, hogy a szóban forgó filmek 19 társszerzője nem szerepel peres félként.
- 7 2020. május 5-i és június 12-i külön beadványaikban a felperesek természetes személyeket vontak perbe a szerzőtársak jogutódjaiként, valamint „Charlotte Armstrong örököseit”, „Daniel Boulanger örököseit”, „Nicholas Blake örököseit”, „Edward Atiyah örököseit”, „Ellery Queen örököseit”, „Richard Neely örököseit”, „Patricia Highsmith örököseit” és „Claude Brulé örököseit”.
- 8 Emellett perbe vonták a société des auteurs et compositeurs dramatiques-t (írók és drámaírók társasága, a továbbiakban: SACD) különböző társszerzők képviselőjeként, valamint a société des auteurs compositeurs et éditeurs de musique-t (zeneszerzők és zenekiadók társasága, a továbbiakban: SACEM) is.

2. Jogi háttér:

Az uniós jog

Az Európai Unió Alapjogi Chartája

- 9 A 17. cikk kimondja:

„A tulajdonhoz való jog

(1) [...]

(2) A szellemi tulajdon védelmet élvez.”

10 A 47. cikk kimondja:

„A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez. [...]

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

11 A (9) preambulumbekzdés szövege a következő:

„A szerzői jog és szomszédos jogok harmonizációjának a magas szintű védelemből kell kiindulnia, tekintve hogy ezek a jogok elengedhetlenek a szellemi alkotáshoz. Az általuk nyújtott védelem hozzájárul az alkotó tevékenység fenntartásához és fejlődéséhez a szerzők, az előadóművészek, az előállítók és a fogyasztók, valamint a kultúra, az ipar és a nagyközönség érdekében. A szellemi tulajdon ennek megfelelően a tulajdon részeként nyert elismerést.”

12 A 2. cikk kimondja:

„A többszörözési jog

A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

[...]

d) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és többszörözött példányai tekintetében; [...]

13 A 3. cikk szerint:

A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga

(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

(2) A tagállamok biztosítják a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát akár vezetékes, akár vezeték nélküli, illetve oly módon történő hozzáférhetővé tétel esetében is, amikor a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg:

[...]

c) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és a többszörözött példányai tekintetében; [...]"

14 A 4. cikk értelmében:

„A terjesztési jog

(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik eredeti vagy többszörözött példányai adásvétellel vagy más módon megvalósuló nyilvános terjesztésének engedélyezésére, illetve ennek megtiltására.

(2) „A terjesztési jog nem merül ki a Közösségen belül a mű eredeti vagy többszörözött példánya tekintetében, kivéve, ha annak első eladását vagy tulajdonjogának más módon való első átruházását a Közösségen belül a jogosult vagy az ő hozzájárulásával más végezte.”

15 A 8. cikk kimondja:

„Szankciók és jogorvoslatok

(1) A tagállamok az irányelvben foglalt jogok és kötelezettségek megsértése esetére megfelelő szankciókról és jogorvoslatokról rendelkeznek, továbbá minden szükséges intézkedést megtesznek e szankciók és jogorvoslatok alkalmazásának biztosítása érdekében. Az előírt szankciók hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűek kell, hogy legyenek.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy azok a jogosultak, akiknek érdekeit a tagállam területén végzett jogsértő tevékenység érinti, kártérítési igényvel élhessenek, és/vagy ideiglenes intézkedést, illetve szükség esetén a 6. cikk (2) bekezdésében említett jogsértő anyagok, eszközök, termékek vagy alkatrészek lefoglalását kérhessék.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a jogosultak kérelmezhessék az ideiglenes intézkedést olyan közvetítő szolgáltatókkal szemben, akiknek a szolgáltatásait harmadik személy szerzői jog vagy szomszédos jogok megsértése céljából veszi igénybe.”

A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlament és tanácsi irányelv

16 A 2. cikk szerint:

„Hatály

(1) A közösségi vagy tagállami jogszabályokban esetlegesen foglalt eszközök sérelme nélkül – amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára – az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat a 3. cikkel összhangban alkalmazni kell a közösségi jogban és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése [helyesen: szellemitulajdonjog-sértés] esetén.

[...]

17 A 3. cikk értelmében:

„Általános kötelezettség

(1) A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek az ezen irányelv által szabályozott szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak méltányosnak és igazságosnak kell lenniük, nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek, továbbá nem eredményezhetnek észszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmet.

(2) Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek [helyesen: visszatartó hatásúnak] kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok rendelkezésre álljanak.”

A bérleti jogról és a haszonkölcsonzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsonzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

A szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló, 2006. december 12-i 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

18 A 1. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A szerzői jogok védelmi ideje

(1) A Berni Egyezmény 2. cikke értelmében vett irodalmi és művészeti művek a szerző életében és a halálától számított 70 éven át részesülnek szerzői jogi védelemben, attól az időponttól függetlenül, amikor a művet jogszerűen nyilvánosságra hozták. [...]

19 A 2. cikk kimondja:

„Filmalkotások és audiovizuális művek

(1) A filmalkotás és az audiovizuális mű szerzőjének vagy egyik szerzőjének a mű főrendezőjét kell tekinteni. A tagállamok további személyeket is megjelölhetnek szerzőtársként.

(2) A filmalkotások és audiovizuális művek védelmi ideje a következő személyek közül utoljára elhunyt személy halálától számított 70 év, függetlenül attól, hogy azok szerzőtársként vannak-e feltüntetve: a főrendező, a forgatókönyvíró, a dialógus szerzője és a kifejezetten a filmalkotás vagy audiovizuális mű számára írt zene szerzője.”

20 A 9. cikk szerint:

„A személyhez fűződő jogok

Ez az irányelv nem érinti a személyhez fűződő jogokról szóló tagállami rendelkezéseket.”

A francia jog

A Code de la propriété intellectuelle (a szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv)

21 Az L. 111–1. cikk a következőképpen rendelkezik:

„a szellemi alkotás szerzője ezen a művön pusztán annak létrehozása révén kizárólagos eszmei tulajdont élvez, amelyre mindenkivel szemben hivatkozhat. E jog szellemi és személyhez fűződő, valamint vagyoni jellegű elemeket foglal magában [...]”.

22 Az L. 113–2. cikk a következőképpen rendelkezik:

„közös műnek minősül az a mű, amelynek létrehozásában több természetes személy vett részt [...]”.

23 Az L. 113–3. cikk a következőképpen rendelkezik:

„a közös mű a társszerzők közös tulajdona. A társszerzőknek közös megegyezéssel kell gyakorolniuk jogaikat. Vita esetén a polgári bíróság dönt [...]”.

24 Az L. 113–7. cikk a következőképpen rendelkezik:

„az audiovizuális mű szerzője az a természetes személy vagy személyek, akik e mű szellemi alkotását megvalósítják. Ellenkező bizonyíték hiányában vélelmezni kell, hogy a közös audiovizuális mű társszerzői a következők: 1° A forgatókönyv szerzője; 2° Az adaptáció szerzője; 3° Az elhangzó szöveg szerzője; 4° A

kifejezetten a műhöz készített, szöveges vagy szöveg nélküli zenemű szerzője; 5°
A rendező [...]”.

3. A felek álláspontjai:

Az alperesek

- 25 Az alperesek azt állítják, hogy a kereset elfogadhatatlan, mivel a felperesek nem vonták perbe a filmek összes társszerzőjét vagy azok jogutódait. Véleményük szerint általánosságban az „örökséget” nem lehet szabályszerűen perelni, mivel nem rendelkezik jogi személyiséggel, és nem tud igazolni nevet, lakóhelyet és címet. Az alperesek álláspontja szerint a közös jogkezelő szervezetek perbevonása nem teszi lehetővé e helyzet orvoslását, mivel azok nem a társszerzők képviselői. Az elfogadhatatlansági kifogás alátámasztása érdekében 13 társszerzőt sorolnak fel, akiket az utolsó, 2023. június 8-i beadványaik napjáig nem vontak perbe.
- 26 Érdemben az alperesek azt állítják, hogy a kereset megalapozatlan, mivel a felhasználási cselekményekre nem került sor, és azokat nem bizonyították. Kiemelik, hogy egyes szerződések lejártak, de nem vezettek későbbi felhasználási cselekményekhez. Ezzel szemben kilenc szerződés alapján még mindig zajlik a felhasználás, mivel a felperesek nem szólították fel a jogosultat a teljesítésre a felmondási záradék feltételeinek nem teljesülése miatt. Vitatják továbbá a filmek felhasználásának hiányát és az egyéb szerződéses kötelezettségszegéseket. A személyhez fűződő jogokat illetően úgy vélik, hogy a szóban forgó filmek helyreállítása jó minőségben történt, kivéve egy esetet, amelyet azóta kijavítottak. Azt állítják, hogy a filmeket megfelelően használják fel, de a felperesek vagy közülük egyesek gyakran ellenzik a tervezett felhasználási cselekményeket. Kizárják a vezetők személyes felelősségét, és határozottan ellenzik azon filmek fizikai visszaszolgáltatását, amelyek tulajdonjogát követelik.

A SACD

- 27 A perbehívott SACD kijelenti, hogy a jelen eljárásban nem képviseli a következő szerzőket vagy azok jogutódait: Charlotte Armstrong, Daniel Boulanger, Nicolas Blake, Edward Atiyah, Ellery Queen, Richard Neely, Patricia Highsmith, Eugène Archer, Paul Gardner, továbbá kéri, hogy ennek alapján a perből bocsássák el.
- 28 Azt állítja, hogy közölte Charlotte Armstrong, Daniel Boulanger és Patricia Highsmith örökösének adatait, és kötelezettséget vállal arra, hogy meghagyás alapján közli Claude Brulé örökösének adatait.
- 29 A SACD azt állítja, hogy az ítélezési gyakorlat a közös mű társszerzője keresetének elfogadhatóságához megköveteli a többi társszerző perbevonását annak érdekében, hogy ez utóbbiak mind vagyoni, mind pedig személyhez fűződő jogaik vonatkozásában egyénileg állást foglalhassanak a közös művükkel kapcsolatban valamely bíróság előtt indított keresetről. Úgy véli, hogy ebben az

összefüggésben nem képviselheti érvényesen a szerzőket, annál is inkább, mivel az érintett szerzők nem tagjai a SACD-nek.

- 30 Emlékeztet arra, hogy köti a társszerzők közötti egyhangúság szabálya és annak eljárásjogi velejárója, amely az összes társszerző perben állását igényli. Úgy véli, hogy a bíróságnak rendelkezésére állnak az ahhoz szükséges eszközök, hogy a szerzői jogok magas szintű védelmének az érintett irányelvek által elismert európai követelményeit tiszteletben tartva elbírálja a kereset elfogadhatóságát. Véleménye szerint a bíróság dönthet úgy – különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése és az Emberi Jogok Európai Bíróságának Golder ítélezési gyakorlata alapján –, hogy az egyhangúság szabályát felülírhatják a jelen ügy kivételes kényszerítő körülményei (1975. február 21-i Golder kontra Egyesült Királyság ítélet, 4451/70, ECLI:CE:ECHR:1975:0221JUD000445170).

A perbe hívott többi fél

- 31 A külön idézett többi fél nem jelent meg, és nem is hatalmazott meg ügyvédet.

A felperesek

- 32 AD az elfogadhatatlansági kifogást illetően azt állítja, hogy örökös jogállása igazolja az eljáráshoz fűződő érdekét. Hozzáteszi, hogy a felperesek minden lehetséges erőfeszítést megtettek, többek között három szerzői jogi közös jogkezelő szervezetnél is, *hogy azonosítsák a jogosultakat, és néha általánosságban vett „örökségeket” idéztettek egyéb információk hiányában, különösen azért, mert az alperesek csak a kiadók adatait közlik. Másodlagosan, az elfogadhatatlansági kifogásnak semmi esetre sem lehet helyt adni a szerződéses kérelmek tekintetében.
- 33 A felperesek végső soron arra az alapvető jogra hivatkoznak, hogy jogaik védelme érdekében bírósági eljárást indítsanak, aminek a bíróságot szükségképpen arra kell késztesse, hogy a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) ítélezési gyakorlatát olyan tágan értelmezze, amely megköveteli, hogy valamennyi társszerző perben álljon.
- 34 RB úgy véli, hogy a felpereseket semmi esetre sem lehet megfosztani jogaik védelmének lehetőségétől amiatt, hogy bizonyos személyek nem jelentek meg, vagy hogy a feloldhatatlan helyzet miatt nem lehet semmit tenni. Hozzáteszi, hogy a rendező fő szerzőként kiemelkedő jogállással rendelkezik, egyebekben pedig a 2001/29/EK irányelv megfelelő szankciókat és jogorvoslatokat ír elő.

* A kérdést előterjesztő bíróság 2023. február 16-i végzése szerint annak érdekében, hogy megszerezzék más társszerzők vagy jogutódjaik elérhetőségi adatait, a felperesek „kapcsolatba léptek” a SACD-vel, a SACEM-mel és a SIAE-vel (Società Italiana degli Autori ed Editori [olasz szerzők és kiadók társasága, rövidítve: SIAE]) is, lásd: <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000047910860>).

4. A bíróság álláspontja:

- 35 A felperesek lényegében a filmek felhasználásának hiányára hivatkoznak. Az alperesek vitatják ezt, és azt állítják, hogy a felperesek és különösen AD ellenzik a felhasználást.
- 36 A felperesek a szerzői vagyoni és személyhez fűződő jogok jogellenes károkozással kapcsolatos bitorlása miatt indítanak keresetet, és ennek alapján különböző kártérítési kérelmeket terjesztenek elő. Szerződéses felelősségre is hivatkoznak, és azt állítják, hogy a szerződések a felmondási záradék következtében megszűntek, vagy a szerződéses kötelezettségek megsértése miatt bírósági megszüntetést kérnek.
- 37 2020. január 27., vagyis az alperesek arra alapított elfogadhatatlansági kifogására hivatkozó kérelmei benyújtásának időpontja óta, hogy nem vonták perbe a filmek társszerzőit, a jogvitát megbénítja, hogy nem lehet azonosítani több egymást követő örököst.
- 38 Kérelmeik szabályszerűvé tétele érdekében a felperesek hét, társszerzőnek vagy jogutódnak tekintett személyt és nyolc társszerző „örökségét” vonták perbe. Míg velük szemben arra hivatkoznak, hogy általánosságban az örökösök nem rendelkeznek jogi személyiséggel, erre úgy válaszolnak, hogy nem tudták azonosítani az örökös természetes személyeket. Perbe vonták a SACD közös jogkezelő szervezetet is, azt a nyolc „örökség” jogutódjai képviselőjének minősítve, amit az utóbbi vitat.
- 39 Így az ügy elintézését meghosszabbítja a társszerzők vagy azok jogutódainak felkutatása, akik közül sokan még mindig nem vonhatók perbe.
- 40 A felek kölcsönösen azt róják fel egymásnak, hogy indokolatlanul tagadták meg a művek sugárzását, és így nem hozhatják azokat a nyilvánosság tudomására, így érdemi döntés hiányában attól tartanak, hogy azok feledésbe merülnek.

a) *A nemzeti jog és az ítélkezési gyakorlat*

- 41 Az alkalmazandó nemzeti jogot a francia szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv (lásd a jelen összefoglaló 21–24. pontját) – amely az audiovizuális művet, amelybe a szóban forgó filmek tartoznak, „közös műként”, társszerzői osztatlan közös tulajdonaként határozza meg –, valamint a Code de procédure civile (polgári perrendtartás) rendelkezései jelentik, amely az általános szabályok szerint elfogadhatatlansági kifogást ír elő arra az esetre, ha nem kerül sor valamennyi társszerző perbevonására.
- 42 A Cour de cassation (semmitőszék) ugyanis az 1995. május 10-i ítéletében (Civ. 1., 1995. május 10., 93-10.945. sz. felülvizsgálati kérelem) kimondta, hogy „a közös műalkotás társszerzője, aki vagyoni jogainak védelme érdekében bíróság előtt jár el, elfogadhatatlanság terhe mellett köteles perbe vonni a mű többi

szerzőjét, amennyiben hozzájárulása nem választható el a társszerzők hozzájárulásától”.

- 43 Pusztán az osztatlan közös tulajdonnal rendelkező társszerzők perbevonása szükséges, anélkül hogy ténylegesen meg kellene jelenniük a bíróság előtt, vagy el kellene ismerniük a keresetet (Civ. 1., 2000. január 11., 98-20.446. sz. felülvizsgálati kérelem).
- 44 A belső jogban a szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv L. 113–3. cikkének rendszere az osztatlan közös tulajdonon alapul. Ez az osztatlan közös tulajdon az ugyanezen törvénykönyv L. 113–7. cikkében említett társszerzők tulajdonjoga, amely cikk vélelmet állít fel e jogállásuk tekintetében.
- 45 Az L. 113–3. cikk az osztatlan közös tulajdonnal rendelkező társszerzők egyhangúságának elvén alapuló különös szabályozást hoz létre.
- 46 Az egyhangúság szabályát jelenleg kevés korlátozás terheli, és ismét csak azt a kötelezettséget vonja maga után, hogy a többi társszerzőt perbe kell vonni az osztatlan jogokon alapuló kereset esetén. Ez a helyzet a szerzői vagyoni jog, valamint a szerzői személyhez fűződő jog bitorlása miatt indított kereset esetében is.
- 47 A szellemitulajdon-jogait védeni kívánó felperes feladata tehát, hogy a közös mű valamennyi társszerzője ellen megindítsa a pert. Ha vele szemben – mint a jelen jogvitában is – társszerzők létezésére hivatkoznak, akkor neki kell őket perbe vonnia vagy megdöntenie a polgári perrendtartás L. 113–7. cikkében foglalt, e jogállást biztosító vélelmet.
- 48 A nemzeti jog és a vonatkozó ítélkezési gyakorlat tehát széles körű előzetes vitát alakít ki a kereset elfogadhatóságáról. Előírja a felperes számára, hogy olyan tényeket mutasson be, amelyek a kollektív műhöz való hozzájárulás jogi minősítésére és a bizonyításra irányuló jelentős erőfeszítést feltételeznek a részéről. Az erőfeszítés mértéke arányos a társszerzők és adott esetben azok jogutódainak számával.
- 49 Összeegyeztethető-e ez a rendszer az uniós jog szabályaival, különösen a Chartával, valamint a szerzői jogról és a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló irányelvekkel?

b) Az uniós jog

Az Európai Unió Alapjogi Chartája

- 50 A Bíróság emlékeztetett arra, hogy „a tulajdonhoz való jog, amelynek részét képezi a szellemitulajdon-jog mint a szerzői jog (lásd e tekintetben a C-479/04. sz. Laserdisken-ügyben 2006. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8089. o.] 65. pontját) és a hatékony jogorvoslathoz való alapjog a

közösségi jog általános alapelveinek minősül (lásd e tekintetben a C-154/04. és C-155/04. sz., Alliance for Natural Health és társai egyesített ügyekben 2005. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6451. o.] 126. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, és a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2271. o.] 37. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot)” (2008. január 29-i Promusicae ítélet, C-275/06, EU:C:2008:54, 62. pont), valamint hogy „az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és örökül hagyja”. Tulajdonától senkit nem lehet megfosztani, kivéve ha ez közérdekből, törvényben előírt esetekben és feltételekkel, az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni. A 17. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szellemi tulajdon védelmet élvez” (2012. február 9-i Luksan ítélet, C-277/10, EU:C:2012:65, 68. pont).

- 51 Egyébiránt a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog célja az, hogy biztosítsa „a tulajdonhoz való azon alapjog hatékony gyakorlását, amelynek a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében védelemben részesített szellemi tulajdonjog a részét képezi. Ugyanis, amint a főtanácsnok az indítványának 31. pontjában megjegyezte, ezen alapjogok közül az első a második védelméhez szükséges eszköznek minősül” (2015. július 16-i Coty Germany ítélet, C-580/13, EU:C:2015:485, 29. pont).

A szerzői jogról és a szellemi tulajdonjogok védelméről szóló irányelvek

- 52 A Bíróság megállapította, hogy „a 2001/29 irányelv 5. cikkében kimerítő jelleggel felsorolt kivételek és korlátozások fenntartása mellett a művek harmadik személyek általi ilyen előzetes hozzájárulás nélküli minden felhasználását olyannak kell tekinteni, amely sérti az e művekhez fűződő szerzői jogokat (lásd ebben az értelemben: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet, C- 314/12, EU:C:2014:192, 24. és 25. pont)”. Ennek alapján, mivel a 2001/29 irányelv 2. cikkének a) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése nem határozza meg pontosan azt, hogy a szerző hozzájárulásának milyen formában kell manifesztálódnia, így e rendelkezéseket nem lehet úgy értelmezni, hogy e hozzájárulást explicit formában kell kifejezni. Ellenben úgy kell tekinteni, hogy az említett rendelkezések azt is lehetővé teszik, hogy e hozzájárulást implicit formában fejezzék ki. [...] Ugyanakkor, a szerzők magas szintű védelmének célja, amelyre a 2001/29 irányelv (9) preambulumbekzdése utal, azt jelenti, hogy azokat a feltételeket, amelyek esetén egy implicit formájú hozzájárulás elfogadható, szigorúan kell meghatározni, annak érdekében, hogy a szerző előzetes hozzájárulásának elvét ne fosszuk meg annak (eredeti) alkalmazási körétől” (2016. november 16-i Soulier és Doke ítélet, C-301/15, EU:C:2016:878, 34., 35. és 37. pont).
- 53 Ami a 2004/48 irányelvet illeti, a szerzői jogok bármilyen megsértése szükséges, hatékony, arányos és visszatartó erejű intézkedéseket, eljárásokat és

jogorvoslatokat feltételez, az irányelv 2. és 3. cikkében meghatározott feltételek mellett.

- 54 A Bíróság megállapította, hogy „amennyiben az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetekben az illetékes nemzeti bíróságok által értelmezett nemzeti szabályozás hatása az, hogy akadályát képezi annak, hogy a nemzeti bíróság, melyhez a felelősség megállapítása iránti keresetet benyújtották, a felperes kérelmére az ellenérdekű fél családtagjait érintő bizonyítékok benyújtását és megszerzését elrendelje, az lehetetlenné teszi a szellemi tulajdonjog állítólagos megsértésének megállapítását, valamint e jogsértés elkövetőjének azonosítását, és ennek következtében súlyosan sérti a hatékony jogorvoslathoz való alapjogot és a szerzői jog jogosultját megillető, szellemi tulajdonhoz való alapjogot, és ennél fogva nem tartja tiszteletben a különböző szóban forgó alapjogok igazságos egyensúlyának a biztosításából álló követelményt (lásd analógia útján: 2015. július 16-i Coty Germany ítélet, C-580/13, EU:C:2015:485, 41. pont)” (2018. október 18-i Bastei Lübbe ítélet, C-149/17, EU:C:2018:841, 51. pont).
- 55 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság tisztázni kívánja a felperesek hatékony bírósági jogorvoslathoz való jogának terjedelmét, valamint az e jog és a valamennyi társszerző szellemi tulajdonjogainak magas szintű védelme közötti megfelelő egyensúlyt.

c) Kért felvilágosítások

1. A hatékony bírósági jogorvoslathoz való jog védelme

- 56 A 2019. július 11-én benyújtott ügy érdemben való eldöntését a per állása még mindig nem engedi meg. A felek nagy gondot fordítottak arra, hogy azonosítsák a társszerzőket vagy azok jogutódait anélkül, hogy őket szabályszerűen perbe lehetne vonni, amint azt a szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv L. 113–3. cikkén alapuló nemzeti ítélkezési gyakorlat megköveteli. Közelebbről olyan „örökségeket” kívánnak idézni, amelyek nem rendelkeznek jogi személyiséggel.
- 57 A Bíróság ítélkezési gyakorlata a tagállamok eljárási autonómiájának elvére hivatkozva érvelhetett.
- 58 Mindazonáltal a 2001/29/EK irányelv előírja a tagállamok számára, hogy rendelkezzenek megfelelő szankciókról és jogorvoslatokról, valamint arányos és visszatartó erejű szankciókról.
- 59 A 2004/48/EK irányelv a nemzeti jogszabályok által biztosított eszközök sérelme nélkül rendelkezik az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, „amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára”, és feltéve hogy azok nem „indokolatlanul bonyolultak és költségesek”, nem eredményeznek „észszerűtlen határidőket”, és nem járnak „indokolatlan késedelemmel”.

- 60 A Charta továbbá hatékony bírósági jogorvoslatot biztosít a felperesek számára. Ez utóbbiak ténylegesen akadályoztatva vannak abban, hogy a polgári jogi panaszukat érdemben elbíráló bírósághoz forduljanak, ha nem képesek perbe vonni a jogvita tárgyát képező művek társszerzőinek valamennyi jogutódját, miközben több öröklés is nyitva áll, többek között külföldön is.
- 61 A társszerzők jogai egyensúlyának megőrzése érdekében ezek a korlátok korlátozzák a felperesek jogait, és keresetük elfogadhatatlanságának jelentős kockázatát hordozzák, arra kötelezve őket, hogy mindenképpen jelentős feladatokat vállaljanak annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak a társszerzők jogutódjainak kilétéről.
- 62 Az összhangban álló értelmezés elvére figyelemmel a bíróság tehát arra keresi a választ, hogy úgy kell-e kell értelmezni az uniós jog e rendelkezéseit, mint amelyek lehetővé teszik, vagy éppen ellenkezőleg, kizárják a szerző bitorlás miatti keresetindításhoz való jogának korlátozását. A bíróság ezzel kapcsolatban fogja benyújtani az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdést.
2. *A szellemi tulajdon-jogok magas szintű védelme, valamint a szellemi tulajdonjogok és a hatékony jogorvoslathoz való jog közötti megfelelő egyensúly*
- 63 A szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv L. 113–3. és L. 113–7. cikkének rendszere, valamint a belső ítélkezési gyakorlat egyensúlyt teremt az osztatlan közös tulajdonnal rendelkező társszerzők jogai között is, azok megőrzése érdekében. E rendelkezések a korábban említett irányelvek átültetését képezik.
- 64 A Bíróság hasonló elemzést végez, amikor a 2001/29/EK irányelv alapján megköveteli a jogosult „előzetes engedélyt” (2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet, C-314/12, EU:C:2014:192). Ez az ítélet azonban a mű harmadik személy, és nem konkrétan egy másik szerző általi felhasználására vonatkozik.
- 65 Mindenekelőtt a 2016. november 16-i Soulier és Doke ítélet (C-301/15, EU:C:2016:878), amelyet ugyanezen 2001/29/EK irányelv alapján hoztak, elismeri a szerző hozzájárulásának fennállását, amelyet „implicit módon” értékelnek. E kritérium a jelen esetben lehetővé teszi a különböző társszerzők vagy jogutódok helyzete szerinti különbségtételt. Közülük egyesek – több öröklés folytán – valószínűleg maradvány vagyoni jogokkal rendelkeznek, és soha nem jelentkeztek azok gyakorlására. A Bíróság ítélkezési gyakorlata azonban megköveteli az ilyen hallgatólagos hozzájárulás „szigorú” meghatározását az irányelv (9) preambulumbekzdésében hivatkozott, a szerzők magas szintű védelmére irányuló cél miatt. Ez még inkább igaz a jelen ügyben hivatkozott személyhez fűződő jogok tekintetében.
- 66 A bíróság hangsúlyozza, hogy a szerzői jog nem képezi teljes körű harmonizáció tárgyát, és felveti a kérdést, hogy konkrétan hogyan kell alkalmazni az ítélkezési gyakorlatból eredő ezen megoldásokat.

- 67 A 2004/48/EK irányelv alapján a Bíróság ítélkezési gyakorlata több alapvető jog egyensúlyára hivatkozik (2018. október 18-i Bastei Lübbe ítélet, C-149/17, EU:C:2018:841), amelyek azonban eltérő jellegűek voltak, különösen a szellemi tulajdonjog és a magánélet tiszteletben tartásához való jog szembeállításának révén.
- 68 Márpedig az alapügyben a mérlegelt jogok vagy azonos jellegűek, vagy összehasonlíthatóak az osztatlan közös tulajdonnal rendelkező társszerzők között; mivel az elfogadhatatlansági kifogás lehetővé teszi annak garantálását a távol maradó társszerzők számára, hogy a bíróság ne korlátozza e jogokat anélkül, hogy lehetővé tenné számukra a védekezést.
- 69 Ez az eljárási szabály azzal a hatással jár, hogy a közös mű felhasználását esetlegesen ellenőrizni kívánó társszerzők tájékoztatásának terhére saját szellemi tulajdonjogaik jogosultjaira telepíti, nem pedig az e mű felhasználásával megbízott személyre.
- 70 A Bíróság megállapíthatta, hogy megsértették a szellemi tulajdonjog jogosultjának jogait, ha a jogosult a másik fél meghallgatása nélkül nem igényelhetett a vele szemben álló személy családjára vonatkozó bizonyítékokat (2015. július 16-i Coty Germany ítélet, C-580/13, EU:C:2015:485). A Bíróság közvetlenül hivatkozik a szellemi tulajdonjogok „súlyos sérelmének” és a hatékony jogorvoslatnak a fogalmára, valamint a szóban forgó különböző alapvető jogok közötti „igazságos egyensúly” fogalmára.
- 71 Márpedig az alapügyben szóban forgó helyzetben a jogsértés kiterjedhet mind a társszerzők jogutódjaira, mind az azonosítatlan jogosultakra, akiknek szellemi tulajdonjogait az eljárás kimenetele anélkül érintheti, hogy arról tudomással bírnának.
- 72 Figyelembe véve különösen az uniós jog és a Berni Unió Egyezmény által előírt kiterjesztett védelmi időt, a bíróság tehát arra keresi a választ, hogy szükséges-e a felperesek jogainak érvényesítése, vagy sem.
- 73 A bíróság ezzel kapcsolatban nyújtja be az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdést.

5. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 74 A bíróság előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

1. kérdés: A 2001. május 22-i 2001/29/EK irányelv 2., 3., 4. és 8. cikke, a 2004. április 29-i 2004/48/EK irányelv 1–3. cikke, valamint a 2006. december 12-i 2006/116/EK irányelv 1., 2. és 9. cikke – amennyiben a filmalkotás vagy audiovizuális mű szerzője és társszerzője számára biztosítják mind műveik többszörözésének, illetve nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására vonatkozó kizárólagos jogot, mind a műben közreműködők közül az

utolsó túlélő halálát követő 70 év lejárt védelmi időt, miközben arra kötelezik a tagállamokat, hogy rendelkezzenek hatásos, arányos és visszatartó erejű szankciókról, valamint megfelelő jogorvoslati lehetőségekről, illetve olyan intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek nem indokolatlanul bonyolultak és költségesek és nem eredményezhetnek észszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket – értelmezhető-e úgy, hogy a közös művön fennálló szerzői joggal kapcsolatos, a jogosult által indított bitorlási kereset elfogadhatóságához valamennyi társszerzőnek perben kell állnia?

2. kérdés: A szerzői jog jogosultjának a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező hatékony jogorvoslathoz és bírósághoz forduláshoz való, a 2001. május 22-i 2001/29/EK irányelv 2., 3., 4. és 8. cikke, a 2004. április 29-i 2004/48/EK irányelv 1–3. cikke, valamint a 2006. december 12-i 2006/116/EK irányelv 1., 2. és 9. cikke, a 2006. december 12-i 2006/115/EK irányelv, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. és 47. cikke által együttesen biztosított jogát úgy kell értelmezni, hogy a szerzői jog megsértése miatt indított kereset elfogadhatóságának feltétele a mű valamennyi társszerzőjének perben állása, vagy pedig nem feltétele?

MUNKADOKUMENTUM